

**Consiliorvm Sive Responsorvm Avgvstini Beroii Bononien.
I. C. Praestantissimi Volumen ...**

Cum Summariis, & Indice rerum, ac verborum locupletissimo
Vltimarvm Volvntatvm, Svccessionvm, & Legitimationum materias
distinctè continens

Bero, Agostino

Venetiis, 1577

Consilivm CXVII.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-96520](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-96520)

E P I T O M E .

Non ponitur, quia habetur supra in summa-
rio sub num. 1. 2. & 3.

C O N S I L I U M C X V I I .

In presenti consultatione plura essent dis-
cutienda, q̄ longam profecto indagine re-
quirent. Primum, an filia foemina ipsius
grauati faciant deficere conditionem si decesserit
sine filiis: De quo h̄r plene p̄ Raph. & Pau. de Cast.
in l. 1. C. de cond. infer. per Alex. in l. heredes mei. §.
cum ita col. 7. ff. ad Treb. & latissime per Barth. Soc.
in l. cum auus col. 48. ff. de cond. & demon. & super
hoc articulo infiniti doct. in consulendo multū uar-
riarunt, ut refert Soc. in d. l. cū auus, quibus magis cōi-
ter approbati videatur quādam dist. Pauli. Castr. in
suo consi. 77. inci. casus iste frequenter. ¶ Aliud &
sim est posito, q̄ filia foemina non faciant h̄mōi cō-
ditionem deficere, an substitō fideicommissaria fa-
cta plurib. filiis sub conditione, si oēs decesserint si-
ne filiis, & sic per nomen collectiuum, habeat locū
altero tm̄ sic decedente: De quo articulo larē h̄r
in d. l. heredes mei. §. cum ita, & per scrib. in l. cum
quidam. C. de impub. & aliis subf. ¶ Tertium est,
stante prohibitione de non alienando extra fami-
liam, vt bona in familia remaneant, t̄ quo casu d̄r si
deicommissum indutum iuxta ea, quā h̄r in l. pe-
to. §. fratre. ff. de leg. 2. & in l. pater filiam §. 1. cū seq.
ff. de leg. 3. An neptis ex filio testatoris nupta in alie-
na familia tāquam proximior possit ad h̄mōi fidei-
commissum admitti, exclusis aliis agnatis masculis
remotiorib. ¶ Quoad primum, quantū pertinet ad
casum nostrum, concludo unā cum eximio iuri-
consulto D. meo Carolo Ruino, q̄ ex quo Mar-
cian-tonius filius grauatus cum filia foemina dece-
sit, illa conditio, si sine filiis decesserit, defecisse di-
catur, qm̄ cū filia foemina defunctus non d̄r sine fi-
liis decessisse, ut concludunt Io. And. D. Ant. & alii
in c. Raynal. de testa. Alex. in consi. 55. lib. 3. & Raph.
Fulg. in d. l. 1. C. de cond. infer. Et quis substituti fue-
rint agnati testatoris, v̄z filii fratris, qui uolunt ex
substitutione admitti, t̄ ex quo non sunt tales, qui
ex præsumpta testatoris mente neptem ex filio gra-
uato debeant excludere, tum quia illam ab intesta-
to non excluderent et ex forma statutorum loci,
tum quia testator non v̄r h̄mōi agnatos ex suo fra-
tre natos praelexisse, immō ipsos totaliter ab oib.
bonis suis exclusisse, ut in ultimo capitulo testamē-
ti continetur, in quo d̄r, itē lasso, che Pierantonio,
ne ueruno de suoi fratelli figliuoli di Bartolomeo
mio fratello habbino, ne possano conseguire ni l'una
cosa delli miei beni & c. tales agnati, ut asseritur,
substituti, admitti nequeunt, exclusa filia Marcian-
tonij, ut colligitur ex ijs, quā not. uoluit Pau. Cas. in
d. consi. 77. & faciunt ad propositum ea, quē posuit
Alex. in consi. 38. lib. 6. & sequitur Socy. in d. l. cum
auus. ¶ Præterea dicti filij Bartholomei fratris testa-
toris non dicuntur uocati, nec substituti, sed solum
Bartholomeus eorum pater, qui iam diu ipsi Mar-
ciano grauato praececessit, ut in facto præsū-
ponitur, ergo non possunt filiam Marciantonii ex-
cludere, quia doctores tenentes, q̄ in casu propo-
sito filia foemina non faciat deficere conditionem, q̄ agitur de
excludendo agnatos substitos ad tradita per Pau.
de Cast. & Raph. in d. l. 1. & per Alex. in d. l. heredes
mei. §. cum ita, & per Soc. in d. l. cum auus. ¶ Quod
autem

S U M M A R I U M .

Filium grauati an faciūt deficere condōnē, si sine filiis re-
spondeat, quō illa faciant deficere ad exclusionē agnatorum
testatoris, qui dictas filias nec ex dispoñe iuris, seu statuti,
ex præsumpta mēte testatoris excluderēt, demonstrat. nu. 4.
Substitutio fideicommissaria facta pluribus filiis, si omnes de-
cesserint sine filiis, an altero tantum sic decedente locum ha-
beat, & cum. 9. ubi declaratur.
Deicommissum inducitur ex prohibitione de nō alienando ex
familia, an bona in familia remaneant: & in eo neptis
est agnata transuersalib. & remotiorib. p̄ferēda n. 1.
Bona transuersalia negativa omne casum comprehendunt, ma-
gis negant, quam transuersalia affirmatiua affirmant.
Voluntatis debet attendi vltima dispoñ. et in eodē
est diuersimode a priori dispositione facta, & quomodo.
Deicommissaria substitutionis ius non potest, pendente con-
ditione, transmitti.
Transuersalis debet in omnibus verificari, & in vno sal-
tem notum est falsa.
Proprio heredes mei §. cum ita. ff. ad Treb. ad alium casum
non extenditur, & in quo casu duntaxat locum habeat.
Legis ex filio ex verisimili mente testatoris est agnatis trans-
uersalib. remotioribus p̄ferenda.

añ filii Bartholomei non fuerint effectualiter substituti, ex ultimo loco per testatorem dispositis apparet, qui in ultimo capitulo sui testamenti disposuit Perumantonium, eiusque fratres filios d. Bartholomei nihil debere, seu posse consequi bonis ipsius testatoris, & hoc disposuit prohibendo per uerba negatiua, q̄ viter negant, q̄ in nullo casu, nulloq; mō possint de bonis illius consequi, & p̄r nec per uiam fideicommissaria substitōis, qm̄ t̄ uerba v̄ia negatiue prolata magis negant, q̄ uniuersalia affirmatiue prolata affirmant adeo, q̄ ab illa negatione nullus casus d̄r exceptus, ut colligitur ex not. per glo. in l. alienatum §. donat. ff. de uerb. sign. & faciunt not. p. Mod. Veronenses in tract. seruitut. sub rub. de seruitu. lumin. & per D. Ant. in c. cum dilectus in si. g. col. de consuetud. Vnde quis post institutionum haredum testator in casu, quo oēs filii instituti decederent sine filiis substituerit Bartholomeum fratrem, eiusque filios, tñ respectu filiorum Bartholomei testator postea à dicta dispōne, ac substitutione v̄r recessisse per ultimā suā uoluntatē & dispōnem p̄riam, q̄ ultimā suā uoluntas, & dispō est attendenda, & primā p̄ferenda, qm̄ t̄ in ultimis uoluntatib. ultima debet attendi dispō ad not. in l. pacta. C. de pactis. l. 3. in fi. & ibi per totū ff. de adimen. leg. Quod p̄cedit ē in eodē testō, qm̄ facta fuisse secunda dispō p̄ria, & diuersa à prima nō immediatē, sed post aliqua capitula in eodē testō descripta, ut est tex. in l. non ad ea cū ibi not. ff. de condi. & demon. ibiq; Bar. & alii & iō filii Bartholomei non possunt ex persona sua tanq̄ substituti uenire per prædicta, nec tanq̄ ex substitutione facta de persona Bartholomei patris sui, qui a testatore fuit substitutus, qm̄ illa substitō quoad Bartholomeum euauit, & est effecta caduca, ex quo Marcoantonio grauato prædecessit, & iō t̄ non potuit pendente conditione hoc ius fideicommissaria substitutionis ad eius filios transmittere, vt h̄ per Bar. in l. cum filio. ff. de lega. 1. & est tex. fm̄ Alex. ibi in ultimo notabili in d. l. haredes mei. §. cū ita. per quem dicit, q̄ ius fideicommissaria substitōnis facta ē in hereditate paterna non trāmittitur per filium ad haredes, et si sine liberis decesserit: & ita uult gl. in d. §. cum ita, & in l. unica. C. de his, qui ante aper. tab. & est tex. in l. unica. §. si quis aut̄ sub conditione. C. de cadu. tollen. iuncto. §. præcedenti, ibiq; Bal. & idem Bal. & Imol. in d. l. cum filio, quicquid dixerit gl. in l. iis cui ff. de actio. & oblig. & hæc quoad hoc primum sufficiant. ¶ Circa fm̄, posito sed non concessio, q̄ quo ad personā Marciantonij grauati extiterit condō illa, si decesserit sine filiis ex eo, q̄ sine filiis masculis decesserit, & consequenter datō, q̄ illa condō esset de filiis masculis tm̄, & non de foeminis intelligenda pp̄ præsumptam mentem testatoris, qui uoluerit agnationem, & familiā suā conseruare ex eo, quia filios masculos prædilexit filiis ab. foeminis, quib. solum certum quid reliquit, ex quo ēt præsumpta mens colligi pōt, q̄ et ipsos agnatos magis, q̄ neptem ex filia dilexerit, vt uolūt Pau. de Cast. Fulg. & alii in d. l. i. C. de cond. infer. Tamen ad huc dico, q̄ in casu nostro filii Bartholomei non possunt ex substitutione facta uenire, & neptem testatoris natam ex filio Marcoantonio grauato excludere tum ex rōnibus ultimo loco in p̄cedenti dubio deductis, tñ ēt q̄ ad hoc, ut Bartholomeus, eiusque filii possint ex substitutione admitti, requiritur, q̄ oēs filii testatoris sine filiis decesserint, & p̄r Io. Paulus, & Marcus antonius copulatiue, qm̄ de p̄prietate uerborū requiritur, q̄ t̄ oratio uniuersalis in oib. uerificetur adeo, q̄ in uno falsa in totum sit falsa l. iis qui ducenta. §. utrum ff. de reb. dubiis, & qui oē dicit,

nihil excludit l. Iulianus. ff. de lega. 3. facit l. cum quidam cum ibi notat. C. de impub. & aliis subft. Et q̄ ita sit de proprietate uerborum, in terminis nostris est tex. clarus in d. l. haredes mei. §. cum ita, quæ proprietates uerborum est in casu nostro seruanda, reiecta æquitate, de qua in d. §. cum ita, q̄ non habet locum in casu nostro, sed solum in casu dicti §. cū ita, qui est diuersus à casu nostro, t̄ & æquitas rō, de qua ibi, ad aliud diuersum casum non extenditur, vt fatentur doct. in d. §. cum ita, & in d. l. cum quidam. Nam iō in d. §. cū ita substitō facta plurib. filiis, si decesserint oēs sine liberis, habet locum in casu, quo unus tm̄, hoc est ultimus sine liberis decesserit, & substitutus admittitur, q̄ quis alius, hoc est primus cum liberis decesserit, quia t̄pe obitus ultimi defuncti sine liberis nullus supererat, qui substitutum excluderet ex præsumpta mente testatoris, q̄ posset colligi tam inspecta dispōne iuris cōis iuxta l. cum acutissimi. C. de fideicom. & d. l. cum auus, q̄ inspecta dispōne statuti excludentis foeminas pp̄ existētiā masculorum ad tradita per Bar. & alios in d. §. cum ita. Sed in casu nostro t̄pe, quo Marcus antonius cum filia foemina decessit, supererat persona, q̄ ex p̄sumpta mente testatoris excluderet substitōs, hoc est filios Bartholomei fratris testatoris, ergo dicendum est, q̄ ad hoc, vt substituti possint admitti, requiritur, q̄ oēs filii grauati sine filiis masculis decesserint adeo, quo altero eorum cum filiis decederet non sit locus substitōi. Quod aut̄ in casu nostro supersit persona, quæ ex p̄sumpta mēte substitutos excludat, patet, quia t̄ superest filia Marciantonij neptis ipsius testatoris ex filio, quam tāquam deceptem uerisimiliter testator censetur uoluisse p̄ferendam esse suis transuer. alib. agnatis, qui in tercio transuersalium gradu erant arg. d. l. cum acutissimi, d. l. cum auus & l. gāaliter. §. cum aut̄. C. de inhi. & subft. sub cond. fac. Item ex forma statutorum loci tales agnati transuersales, qui sunt in tercio gradu quoad testatorem, & in quarto quoad Marcum antonium grauatum iuxta tex. in §. duorum cū ibi not. in fi. de nuptiis, & in l. iureconsultus. §. eodem gradu. ff. de gradibus, non excludunt ab intestato filiam Marciantonii à successione aui, & Marciantonii eius patris. Præterea, vt ex ultimo capitulo dicti testamenti constat, & supra dictum fuit, filii Bartholomei non dicuntur magis dilecti, imo minus, q̄ ab ipso testatore fuerit prohibiti aliquid de bonis suis consequi: ergo ex prædictis inferitur, q̄ cum ita perfit p̄sona uerisimiliter à testatore magis dilecta, & q̄ ex præsumpta mente testatoris substitutos excludit, ipsi substituti, posito, q̄ dicantur substituti, nō possunt, nec possē debēt ex substitutione admitti, pp̄ ea q̄ nō oēs filii testatoris, quib. facta fuit substitō sub dicta conditione, decesserunt sine filiis masculis, ultra q̄, ut supra dixi, & concludit excellentissimus D. Consultor, illa uerba si sine filiis in casu nostro ēt filias foeminas comprehendunt. ¶ Quoad tertium, & ultimum concludo unā cū præfato D. Consultore, (præsupposito adesse fideicommissum ex p̄hibitione de non alienando extra familiam a testatore facta) q̄ t̄ filia Marciantonii ad hmoi fideicommissum erit admittenda, & ceteris agnatis, aliisque de familia testatoris p̄ferenda tanq̄ agnata, & de familia testatoris in gradu p̄ximior p̄ tex. in l. uoluntas cum ibi not. per Bal. & alios C. de fideicom. iuncta l. cū ita. §. in fideicomisso, & l. peto. §. fratres ff. de leg. 2. Nam uocati p̄ hoc nomē collectiui familiā, seu p̄ aliud nomē collectiui d̄r uocari ordine successiuo, & semper proximiores in gradu, priusq; de se cēdentes, q̄ collaterales, vt in locis pallegatis, ergo ad

hæc commissum bonorū, de quib. agitur, prius
vocat filia Marciantonii, q̄ est neptis testato
ri filii Bartholomei, qui quoad testatorem sunt
primo gradu transuersali, quo uero ad Marcum
secundo gradu transuersali, ut ex iam dictis constat,
et Petrum paulum grauato in quarto.
Petrus filii Bartholomei, ut ex iam dictis constat,
possunt uenire tanq̄ uocati sub noie collectiuo,
et tanquam de familia, & agnatione testatoris,
et prohibiti, ut supra dictum est, ergo neq; ex mē
testatoris expressa, neq; ex tacita uenire possunt
ex præmissis ad fauorem filia dicti Marci
antonii una cum excellentiss. domino meo D. Ca
simo concludo, & consulo. Laus Deo.

S V M M A R I V M.

Ex filio grauato sub conditione, si sine filiis decesserit,
alteri illam conditionem deficere facit.
Et si ex præsumpta mente testatoris colligatur: &
modo hæc mens colligatur.
Ad exclusionem substitutorum comprehenditur appel
lationum in ea parte, in qua testator simpliciter de si
ne filiis fecit, si in alia parte postea de filiis masculis
dicitur mentio facta fuit: & quando secus sit num. 4.
Et neptum iuris præsumptione eadem est in testato
ris & pietas.

Exclusio iuris differentia hodie sublatæ est.
Filius prius expressè exclusus ad nepotes in condōne si
ne filiis comprehendens, & ad excludendū substitutos postea
non argui demonstratur: & q̄ de exclusionē filiarū ad
excludendū neptum argui procedat, & quando non, num. 16.
Et si filius patri suo ab intestato succedens patrius præfer
ri alios filios testatoris excludit.

Neptus dilectus esse in conditione positos ad exclusio
nem magis dilectorum non inconuenit.
In naturalis regl̄a successionē intestatæ exclusus facit
exclusiōem, si decesserit sine filiis, ad exclusiōem substituti
tū sine liberis, uel filiis tacite à lege subintellecta, &
tamen expressa an differant.

Si sine filiis per quos filius deficiat, & per quos non.
Secundum a successionē propter masculos per statutum loci
tū an faciat deficere conditionem, si sine filiis.
Intestatus excludens quando heres in effectu esse, & succe
dere debet, & quando secus, & an excludat, uel non, quando
non dīpositio attendatur.

Intestatus facere deficere conditionem, si sine filiis, ad
exclusionem substituti, plures sequuntur sunt.
Præsumptio, & opinio illa est in dubio sequenda, per quam
præsumptio uocabuli significatio saluatur.

Ex filio grauato, q̄ non faciat deficere conditionem, si
sine filiis, sub qua alius filius testatoris fuit substitutus, maxi
me statuto feminarum propter masculos exclusiuo, &
non si extraneus fuit substitutus, quando verum sit.

Substitutus inuicē substituti sub condōne, si sine filiis, filia p̄pria
exclusa, q̄uo, & in quo casu substituti, et vocati dicant̄
se feminas, q̄ faciat deficere conditionem si sine filiis adiectā
dispositiōe de filiis instituti inuicem factæ, licet postea sub
stituta esset pia causa sub conditione, si omnes filij instituti
decesserint sine filiis masculis, ostenditur.

Substitutioem uulgarem testatoris ex testō succeditur.
Substitutio compendiosa apta est sui natura etiam uulgarem
mutare.

Substitutio uulgaris casus vnus est, quando heres institutus
testatoris prædecedit.

Substitutio fideicommissaria solū, postquam hereditas fuit per
grauatum adita, locum habet.

Substitutio uulgaris testamentum potest vires assumere, ea
non vim institutionis habet, & quando.

Præteritionem filij est ipso iure nullum.

Heres scriptus nō pot̄ iure directo ex testamento adire heredi
tatem, nec testis pot̄ iure civili nullum dici, & num. 33.

27. Clausula omni meliori modo adiecta legato, seu relicto facto si
lij q̄n opere heredis institutionem ad effectum seruandū
testis à vitio præteritionis, & nullitatis, & q̄n secus, & n. 29

28. Verbum lego est obliquum non aptum sui natura heredis insti
tutionem importare.

30. Clausula codicillaris quem effectum, & quando operetur et in
testamento nullo ratione præteritionis filij.

31. Filius testis à patre factum fuisse de iure præsumit ignorare.

32. Filius primū gradū liberorū, & descendenti obtinet, & here
ditate patris adire pot̄, & bonorū illius possessionem propria
auctoritate recte apprehendit, quamuis pater testis fecisset.

33. Et multo magis, si testamento patris fuisset præteritus.

34. Aditio hereditatis debet immisionem, & apprehensionem
possessionis precedere.

35. Hereditatem adire dicitur heres scriptus in testamento, quan
do ut talis petit se immitti, seu ingreditur in possessionem bo
norum hereditatis.

36. Heres scriptus in testamento non debet ex remedio. l. si. C. de
ed. diu. Adr. toll. in possessionem immitti, quando de vitio vi
sibili præteritionis testamento constat.

37. Nec alio in bonorum possessione existente non citato.

38. Fideicommissario etiam ex clausula codicillari non datur reme
dium d. l. fin.

39. Filius hereditatem patris adire, & bonorum illius possessionē
apprehendere potest, etiam clausis tabulis paternis, siue illa
extare ignoret, siue sciat.

40. Filius præteritus quando possit hereditatem adire, & bonorū
possessionem apprehendere, ante factam declarationem super
nullitate testamenti, & quando secus, & num. 43.

41. Filius sciens se præteritum adiens tanquam heres ab intestato
hereditatem bonorumq; possessionem apprehendens dicitur
declarare, & dicere testamentum nullum.

42. Filius præteritus potest tanquam heres ab intestato agere pe
titione hereditatis, uel alio remedio possessorio concurrente
cum petitione hereditatis, & bona hereditaria à possessore
aduocare absq; eo, q̄ petat testamentum declarari nullum.

43. Petitio hereditatis quando detur heredi.

44. Hereditas dicitur adiri agendo petitione hereditatis ad posse
sionem bonorum.

E P I T O M E.

Nep̄is ex filio grauato q̄ conditionem, si sine
filiis decesserit, à testatore expressam faciat
deficere ad exclusionem etiā alterius filij substituti
q̄n testator magis nepes, quam filias proprias dile
xit, & honorauit, & in alia parte testamenti, seu con
ditione, in qua pia cā uocata fuit, de filiis masculis
mentionem fecit, & statutū loci filias foeminas p̄p
masculos in totum a successionē saltem testamen
taria non excludit, ex his, & aliis in consilio positis
plene demonstratur.

Heres scriptus in testamento, in quo filia fuit præte
rita, & clausula codicillaris ap̄posita, non pot̄ iure di
recto testatori ex testō succedere, nec se immitti
in possessionē, exclusā filia, obtinere, donec de nulli
tate testamēti ob p̄teritionē dici pot̄: & filia posse
sionem bonorū hereditatis apprehendere licitū est,
in qua est manutēda, & heredi scripto p̄ferēda.

C O N S I L I V M C X V I I I.

MISI S, & diligenter consideratis verbis te
stamenti Bartholomei, nec nō verbis testa
menti ser Bernabæ, de trib. principaliter du
bitari contingit. Primo, vtrum in persona ser Berna
bæ, qui superstitē D. Cornelia vnica filia legitima, & natu
rali decessit, nullis relictis filiis masculis, eueniret
casus substitōis inuicem factæ in testō d. Bartholo
mei sub p̄dōne, si ipsi filij instituti decederent sine fi
lij legitimis, & naturalib. Secundo, vtrum Lauren
tius tanq̄ heres in testō substitutus ser Bernabæ, ad
mittatur ad successionē ex testō, exclusā d. D. Cor
nelia, quæ uult ab intestato admitti. Tercio, an ipsi
D. Cor-